

- valamint az osztályfőnökkel újabb félig strukturált interjút vettünk fel, amely már a köztes időben tapasztalt változásokra, a problémával kapcsolatos beszélgetések, felvetések mennyiségére és minőségére kérdezett rá.

A projekt első és második időszaka közé építettünk be egy a jó tapasztalatok cseréjén alapuló, know-how átadásra épülő tíznapos tréninget a partnerszervezetek munkatársainak részvételével, ahol az első szakaszban látszó eredményekről és az egyes szervezeteknek a témával kapcsolatos meglátásairól is sok szó esett.

A második időszakban az első időszak mért eredményei alapján és a tréning során összegyűjtött munícióval kezdtünk egy új színházi nevelési foglalkozás tervezésébe, továbbra is az iskolai bántalmazás témakörében, azonban a témát szűkítettük az online zaklatás, vagyis a *cyberbullying* jelenségére. Partnereink is hasonlóképpen gondolkodva, kifejezetten a 13-14 éves korosztályt célozva, preventív jellegű program kialakítására vállalkoztak. Mindehhez fejlesztettünk egy online, androidos alkalmazást, amely a fiatalok körében népszerű közösségi média felületeket modellezi, és a bevonás, valamint interakció eszközeként a foglalkozásokban használtuk. Az ebben a szakaszban létrehozott foglalkozásokat is a fentebb ismertetett módszertannal mértük, az első öt alkalom „pilotként” pedig szintén a kvalitatív eszközök kialakításának fejlesztését szolgálta. Leginkább arra vagyunk kíváncsiak, hogy az általunk megvalósított beavatkozásoknak milyen hatása van a bullying észlelésére és előfordulására, és a hallgatag többség szerepére a tartósan fennálló bullying helyzetben, a közösségi lét felelősségére, illetve az áldozathibáztatás mértékére a bántalmazáskor.

A négy szervezet kutatásának eredményeit tartalmazó tanulmánykötetet és az online alkalmazás drámás és oktatási felhasználásának lehetőségeit 2018. április 13-14-én mutatjuk be a Jurányi Házban. A projektet az Erasmus+ finanszírozza.

Hol a lóvé...?!

Göbölös Gábor

Korosztály: 16-18 éves gimnazisták, ismerik egymást, viszonylag jól összeszokott csoport, vannak régi és új tagok is, 13 fő, néptáncosok, drámás ismeretekkel

Körülmények: a drámaóra kb. 90 percet igényel, lehet osztályteremben, vagy nagyobb gyakorlóteremben

Téma: A közös és az egyéni felelősségvállalás határai.

Történet: Fiatal egyetemisták egy csoportja megkapja egy gyermektábor vezetését egy hétre, mert a főnök elutazik. Az utolsó este eltűnik a táborra szánt egész heti pénz, amit a gyerekektől beszédtek. Nagy összeg, minden költséget és a béreiket is ez fedezte volna.

Keret: A táborban dolgozók csoportja nagyjából azonos életkorú egyetemista fiatalokból áll. Szeretik és viszonylag jól ismerik egymást, régóta dolgoznak együtt. Mindenkinek vannak céljai és mindenki kereseti lehetőséget lát a táboroztatásban. Hat hete vannak összezárva, ezalatt már voltak súrlódások.

Idő: napjainkban

Fókusz: Hogyan oldunk meg egy olyan helyzetet, ami mindannyiunkat érint, és bárki lehet közülünk a tettes, illetve a felelős?

Kellékek: boríték, lakatkulcs, szerepkártyák, egy vagy több vázlatos rajz a kastélyról, annak alaprajzáról

1. „Képjáték”

Az óra elején, mielőtt hozzáfogunk a játékhoz, a tanár kihelyez képeket (legalább kétszer annyit, mint ahányan a játékosok vannak), melyek közül mindenkinek választania kell egyet, aminek segítségével beszéljen a többieknek arról, hogyan emlékszik vissza élete egy nagy „baklövésére”. Olyan tévedésről, hibáról beszéljenek, ami a többiek számára is tanulságos lehet, de számukra mindenképpen emlékezetes! A körben ne kezdődjön beszélgetés a történetekről, csak hagyjuk mindenkinek végig mondani! Az óra végén esetleg visszatérhetünk a felvezető történetekre...

2. Narráció

A forró augusztus utolsó hetében vagyunk, a fővárostól távol, Szentlászlópatakán, egy gyermektáborban. A helyi kastélyt iskolaként használják, nyaranta gyermektáborokat tartanak itt. András, egy 40-es éveiben járó vállalkozó szellemű kézműves kibérli az egész kastélyt és egyetemistákat vesz maga mellé. A fiatalok

foglalkozásokat tartanak a gyerekeknek és vigyáznak rájuk, kipróbálhatják magukat, bulizhatnak. András pedig valamennyi pénzt is tud ezért fizetni, szóval mindenki jól jár.

A társaság 10 főből áll. Heten „alapító tagok”, már ötödik éve táboroztatnak együtt, hárman pedig az idén csatlakoztak, mert kellett még pár ember. Hat hete dolgoznak együtt a nyáron, ez az utolsó hete a tábornak, mindenki várja a végét és a fizetést!

A tábor (kastély) a falu mellett egy zárt területen van, egy dombon. A helyiek nem járnak fel, csak a táborozók vannak itt (*térkép bemutatása, a kastély vázlatos rajza*).

3. Szerepkártyák kiosztása

Régi csapattagok

- Gecsa, 23 éves, német-magyar szakos, nagyon szeret túrázni, ő az erdőfelelős, Maris vőlegénye, lobbánékony, Bogyó legjobb barátja
- Feki, 22 éves, katasztrófavédelmi tisztnek készül, „humorzás”, animátorként próbálkozik a táborban, központi figura, fukar, de mindenki szereti
- Bandi, 25 éves, kulturális menedzser, szétszórt, jópofa figura, mindig mindent elhagy, nincsenek túl jóban Petivel, néha összekapnak dolgokon
- Peti, 24 éves, kereskedelemmel akar foglalkozni, saját vállalkozást szeretne, ezért dolgozik, csak saját céljai lebegnek a szeme előtt, nem túl jó csapatjátékos
- Maris, 22 éves, Gecsa menyasszonya, könyvelő lesz, anyagi természetű, nagyon precíz, nem csak a pénzügyek terén
- Dorisz, 23 éves környezetmérnök, kézművességgel tartja el magát, játszóházakat tart, szereti a gyerekeket, folyton pénzsűkében van, Kata legjobb barátnője
- Kata, 22 éves, angol tanár lesz, nemezeléssel foglalkozik, több díjat nyert már, szelíd, de határozott, nincsenek túl jóban Marissal, de elviselik egymást (Balázs a barátja)
- Balázs, 24 éves HR-es, jó szervező, mindenre odafigyel, szigorú, szegény családból származik, szerelmes Katába
- Robi, 23 éves táncos, néptáncpedagógus gyakornok, remek csapatjátékos, imád utazni, folyton külföldi utakra gyűjti a pénzt, Enikő barátja
- Zsófi, 23 éves zenész, a zeneakadémiára jár, hegedül, zongorázik, jó megfigyelő, szereti és jól tudja olvasni a testbeszédet
- Attila, 22 éves, rajong a lovaglásért és az íjászatért, mindene a természet, Dorisz nagyon tetszik neki, Petivel könnyen összerúgja a port
- Bogyó (tanár szerepe), 25 éves, András jobb keze, unokatesója, a legrégebb tagja a csoportnak, faze-kasságot tanít a táborban, szeretne majd hamarosan egy saját műhelyt is

Új csapattagok

- Ádám, 20 éves, lendületes figura, nagy terveik vannak az életben, nagyon szeret táncolni, zenélni, folyton ugratja a többieket, különösen Andris az egyik célpontja, de a lányokkal is ezt teszi
- Enikő, 21 éves, huncut, szereti ugratni a többieket, sosem lehet tudni, mikor járhatja a bolondját valakivel és mikor mond igazat
- Zsú, 20 éves, gyermekorvosnak tanul, önellátó, imádja a gyerekeket, és a fiúkat, Balázs (Kata barátja) tetszik neki a legjobban a társaságból
- Andris, 21 éves, borásznak tanul, fejleszteni szeretné a családi gazdaságot, igazi, jó értelemben vett vidéki srác, könnyen megsértődik, ha ugratják vagy kijavítják

4. Állókép – térháló – gondolatkövetés

A szerepkártyák kiválasztása után, írjuk fel egy matricára a nevünket és keressük meg a hozzánk legközelebb álló szereplőt! Készítsünk egy térhálót, amelyben megpróbáljuk megjeleníteni a szereplők egymáshoz való viszonyát! Andrást egy székkel helyettesítjük a játékban. Mindenki árulja el egy rövid mondattal, mit szeret csinálni a legjobban, és miért, továbbá milyen cél érdekében dolgozik itt a táborban!

5. Narráció

András felkérést kap egy külföldi fesztiválra, a fiatalokra hagyja a tábort, annak minden teendőjével. Megkéri őket, hogy szedjék be a gyerekektől a részvételi díjat, ami 70 gyerek részvételével 2.800.000 Ft. A beszállítókkal (boltosok, tábori konyha, polgármesteri hivatal...) megbeszélte előre, hogy ezen a héten csak utólag fizet mindent, mikor hazatér. Addig a srácok vigyáznak a pénzre. Mivel nincs páncélszekrény a

kastélyban és az egyetlen zárható hely a hűtő (egy lakattal, hogy a gyerekek ne dézsmálják meg éjszakánként), így minden este oda zárják be a pénzt, és a kulcsot a szobájukban található szekrény polcára teszik, hogy mindenki hozzáférjen.

6. Szertartás (egész csoport)

A csapatnak van egy rövid szertartása minden tábor előtt, amit babonásan elvégeznek közösen, hogy minden rendben menjen a héten! Kérlek, írd meg a szertartáshoz tartozó szöveget és készítsd hozzá koreográfiát!

7. Mikro jelenet

Jelenítsük meg a tábori életet *kiscsoportos* formában!

- Örömteli mókázás, szabad játék a gyerekekkel, egy meleg nap délutánja
- Reggelkészítés 70 gyerekre egy átbeszélgetett éjszaka után
- Tábor szabályzatának ismertetése a gyerekekkel (A csoport írjon meg, készítsen el egy rövid, néhány pontos, esetleg vicces tábori szabályzatot!)

8. Narráció

A tábor rendben lezajlott, mindenki büszke a csapatra, hogy minden gyerek jól érezte magát. Már csak az esti „Ki mit tud?” és a tábortűz van hátra. Izgatottan várja és készül mindenki.

9. Állókép

Egyénileg, párokban vagy kiscsoportban készítsd *állóképet, képeket*; mindenki épp a „Ki mit tud?”-on előadott produkciójának egy pillanatát fogja meg!

A képet (ha abból jól indítható rögtönzés) életre is kelthetjük és a legjobb pillanatokat megmutathatjuk a többieknek.

10. Narráció

A tábornak lassan vége, újabb nehéz hétnek a végén vagyunk. András telefonált, hogy délután hazaért a fesztiválról, elmondta, hogy mindenkinek hozott ajándékot, és érdeklődött a helyzet iránt. Elmondta, hogy csak holnap reggel vagy délután jön ki hozzánk, mert még szeretne időt tölteni a családjával, de számítsunk rá, hogy amikor megérkezik, mindenki megkapja a jussát! Már csak a tábortűz van hátra. A gyerekek nagyon élvezték az együtt töltött hetet, mindenki kitett magáért. Miután a gyerekek elcsendesedtek, a fiatalok úgy döntöttek, maradnak még és iszogatnak a tűz mellett. Egészen hajnalig nyúlt a beszélgetés.

11. Egész csoportos improvizáció

A tűz körül ülünk, és mindenki azt latolgatja, mire fogja költeni a pénzt, amit a táborban keresett a hat hét alatt. Közben mindenki után koccintunk egyet egymás egészségére! *Fejezzük ki a jövőre vonatkozó elképzeléseinket a „Srácok, ha megkapom a fizumat...” kezdetű mondattal.* Esetleg megjeleníthetjük az elképzeléseinket *mimes játékkal* is, hogy a többiek abból találják ki (mintha „ektivitit” játszanánk).

12. Narráció

Közeledik a reggel, mindenki elálmosodik és egy utolsó koccintás után mindenki aludni tér. Még ránéznek a gyerekekre, hogy minden rendben van-e és együtt mennek a szobájukba. Amíg a többiek a szobákat ellenőrzik Bogyó (tanár) berakja a pénzt éjszakára hűtőbe, a szokásos helyére és ő is bemegy a szobába a többiekkel együtt.

Rövid, három óra alvás után ébrednek a srácok, készülnek az utolsó reggeliztetésre, azonban Gecska jelzi, hogy nem találja a kulcsot és nem tudja kinyitni a hűtőt, hogy elkezdhesék csinálni a szendvicseket.

13. Kiscsoportos improvizáció

Két kiscsoportban dolgozunk:

- Míg a csapat egy része a gyerekek reggeli készülődését segíti,
- a másik fele Bogyót faggatja a kulcs hollétéről, a konyhában. Rövid vita után döntést kell hozniuk, mert a gyerekek nem maradhatnak reggeli nélkül.

Esetleges szerepen kívüli egyeztetés – amennyiben a csoport nem jutna el arra a döntésre, hogy valahogy feszítsék fel a hűtőt, Bogyó unszolására mégis megteszik.

14. Narráció

A hűtő kinyitásának pillanatában mindenki szembesül a ténnyel, hogy a pénz mind egy szálig eltűnt!

15. Mímes játék

Játsszátok el mimes játékkal a hűtő felfeszítésének a pillanatát, és az ott lévők reakcióját a pénz hűlt helyének láttán. A játék a „Basszus, hol a lóvé?!” mondattal kezdődjön!

16. Narráció

A hirtelen megdöbbenés és a sokk után néhányan észbe kapnak, hogy a 70 gyerek bizony éhes, és nem maradhat el a reggeli.

17. Kiscsoportos improvizáció

Készítsetek egy-egy jelenetet három kisebb csoportban, és próbáljatok meg 5-6 mondatban reagálni a történetekre, párbeszéd formájában.

- szendvicskészítés közben a konyhában
- a terítéket rakják fel az asztalra, készülődés
- a gyerekek szobája felé menet a folyosón

18. Gyűlés (egész csoportos improvizáció)

Miután a gyerekekért 10 óra körül jöttek szüleik, mindenkit elvittek haza. A csapat összejön az ebédlőben, hogy közösen átbeszéljék a történeteket és megpróbáljanak magyarázatot és megoldást találni a helyzetre. Egy kis habozás után Bogyó elmondja, hogy ő ugyan bezárta a hűtőt, de arra nem emlékszik pontosan, hogy a kulcsot utána a helyére tette-e.

19. Szorító körülmény

A gyűlés közben a Bogyót felhívja András, hogy este érkezik, addig készítsük elő az elszámolást.

20. Interjú – páros munka

Alakítsunk párokat és a résztvevők készítsenek riportot egymással, melyben arról kérdezik a párjukat, hogyan érezték magukat a táborban, mit gondolnak a saját és a csapat idejéről munkájáról, és hogy milyen hatással volt rájuk a pénz eltűnése, mennyire érznek felelősséget a történetekért. Az interjúkban elhangzott legerősebb mondatokat hozzuk vissza a csoportba, majd ezeket egy nagy körben mindenki mondja el a többiek előtt is! A csoport „fizikailag” (térben is) reagáljon az elhangzottakra: ha úgy érezzük, hogy a mondat erősíti a csoportot, akkor lépünk egy kicsit beljebb a középpont felé, ha úgy, hogy gyengíti, akkor kicsit távolodjunk a középponttól és egymástól!

21. Diagram

Nyissuk ki a kört, a játsszók álljanak egy sorba! Aki úgy érzi, hogy a pénzt csoporttag vehette el, az lépjen egyet előre és egy mondattal indokolja is az álláspontját, aki úgy érzi, hogy valami más van a háttérben, az lépjen egyet hátra, és hasonlóan a másik félhez, egy mondattal magyarázza az elképzelését!

22. Egész csoportos improvizáció

András (tanár szerepben) visszatér a táborba és nagy szeretettel üdvözl mindenkit. Látja, hogy valami nincs rendben, így rákérdez, hogy mi a baj. *Amennyiben a játsszók nem árulják el azonnal, hogy nincs meg a pénz, a tanár kiprovokálhatja az elszámolást. Ha szereplők bevallották, hogy nincs meg a pénz, akkor jön az, hogy a táborvezető feltárja az eseményeket.*

23. Tanúskodás

András (tanár szerepben) elmondja, hogy járt itt hajnalban, mert nem tudott aludni, és gondolta, kinéz a táborba, hogy minden rendben van-e. Körbenézett és látta, hogy mindenki alszik. Bement a konyhába is ellenőrizni a tisztaságot és a rendet, ekkor azonban meglátta, hogy a hűtő ugyan zárva van, de a lakatban ott van a kulcs. Úgy döntött, hogy kiveszi a pénzt és a kulcsot is magával viszi, és hagyja, hogy a társaság főjön egy kicsit a saját levében.

24. Állókép – gondolatkövetés

Készítsünk egész csoportos állóképet! Három héttel a történetek után András összehívja a társaságot egy közös sörözésre és beszélgetésre. Kíváncsi, kinek hogyan indult a tanév, a munka. A társaság összejön és nagyon jó hangulatú beszélgetés kerekedik, szóba jön a tábor utolsó hete, és a „Hol a lóvé?!” sztori is. Ezt a pillanatot fogjuk meg és mindenki fogalmazza meg magában egy mondattal, hogyan emlékszik vissza az előző tábor zárónapjára!